

YAŞAYANI ONARMAK

YAŞAYANI ONARMAK
MAYLIS DE KERANGAL

Özgün ismi: Réparer Les Vivants
© 2014, Éditions Gallimard, Paris

Türkçe yayın hakları:
© 2015 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Sertifika No: 12746
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Çeviri: Duygu Dalgakıran
Kapak Tasarımı: Begüm Çiçekçi
Sayfa Uygulama: Bahadır Erşık

ISBN: 978 605 4729 38 8

Baskı: Şubat 2015
Elma Basım Yayın ve İletişim Hizm. San.Tic. A.Ş.
Halkalı Caddesi, No:164 B-4 Blok 34395 Sefaköy-K.Çekmece/İstanbul
Tel: (0212) 697 30 30 Sertifika No: 12058

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Asmalımescit Mah. Ensiz Sok.
No: 2 D: 7 Tünel İstanbul
Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

Maylis de Kerangal

YAŞAYANI ONARMAK

Çeviri
Duygu Dalgakıran

domingo

“My heart is full”

Gama Işınlarının Kadife Çiçeđi
Davranışları Üstünde Etkisi,
Paul Newman, 1973

Bu, Simon Limbres'in kalbi, doğumu sırasında dışarıda bu olayı selamlayanların kalpleri gibi hızlanmış olan bu insan kalbi, bu kalp, onu kızdıran, kusturan, şişiren, bir kuş tüyü gibi havada uçuşmasına ya da bir taş kadar ağır çekmesine neden olan, onu sersemleten, aşkla eriten; Simon Limbres'in kalbi, süzen, kaydeden, arşivleyen, yirmi yaşında bir bedenin kara kutusu, onu tam olarak bilen yok, sadece sesini yansıtan, neşeyle genişleyişini, sıkıntıyla daralmasını gösteren ultrasonun oluşturduğu hareketli bir görüntü; bir elektrokardiyogram kâğıdının üstündeki, şeklini, çabasını, onu hızlandıran hisleri, günde yüz bin defa atıp dakikada yaklaşık beş litre kanı pompalamak için harcadığı enerjiyi tarif eden bir çizgi, evet, bu çizgi, gelgiti, vanaları, kapakları, vuruşlarıyla hayatı profilden gösteren bir anlatı ama o gecede, o yıldızsız gecede, hiçbir makine bu insan kalbini çözmüş gibi yapamaz, Simon Limbres'in kalbi, o haliçteki, Pays de Caux'daki buz gibi gecede,

karanlık bir dalga falezler boyunca kıvrılır, kara geri çekilir ve jeolojik çizgiler ortaya çıkarken, henüz dakikada elli vuruşun altındaki ritmiyle dinlenen bir organ, yavaş yavaş güç toplayan bir kastı, ne zaman ki yatağın ayakucundaki telefonun alarmı dokunmatik ekranda 05.50'yi göstererek çaldı, o zaman birden her şey kontrolden çıktı.

Nitekim o gece, bir minibüs boş bir park yerinde fren yapıyor, çapraz bir şekilde duruyor, ön kapılardan bir tık sesi duyuluyor, aynı anda sürgü kapılar açılıyor, üç silüet beliriyor, soğğun ve karanlığın içinde kesik kesik üç gölge – buz gibi bir şubat, burunlar akıyor ve kıyafetlerle uyunmuş, üç erkeğe benziyor, montlarının fermuarlarını çenelerine kadar çekiyorlar, berelerini kaşlarına kadar indiriyorlar, kulaklarını polarların içine doğru kaydırıyorlar, avuçlarına hohluyorlar ve yüzlerini denize doğru çeviriyorlar, o saatte henüz sadece sestem ve karanlıktan ibaret olan denize...

Şimdi görülüyorlar. Park yeriyle plajı ayıran alçak duvarın önüne dizilmişler, oldukları yerde hafif hafif zıplıyorlar ve hızlı hızlı nefes alıyorlar. Burun delikleri iyot ve soğgu içine çekmekten acıyor, önlerindeki geniş karanlığı tarıyorlar, patlayan dalgaların sesinden ve o son

çarpmanın gürültüsünden başka hiçbir hareket yok. Önlerindeki gürlemeyi, bu deli uğultuyu dikkatle inceliyorlar, oysa karşılarında gözlerini dikecekleri hiçbir şey yok, belki kenardaki beyazımsı, köpüklü, parlak bir hale oluşturmak için arka arkaya fırlayan binlerce atom hariç. Minibüsten iner inmez kışın ve denizle dolu gecenin sersemlettiği üç genç şimdi kendilerini toparlıyor, görüşlerini, duyuşlarını düzeltiyor, onları bekleyen *büyük dalgayı* değerlendiriyorlar. Kulaklarıyla ölçüyor, nerede patladığını, derinliğini kestiriyor ve geniş dalgaların her zaman en hızlı gemiden daha hızlı gittiğini hatırlıyorlar.

İyi, diye mırıldanıyor gençlerden biri alçak bir sesle, iyi bir sezon olacak, diğer ikisi gülümsüyor. Ardından üçü de ayaklarını sürüyerek yavaşça geri gidiyor, gözlerini kaldırıp kasabanın derinliklerine doğru gecenin içine bakıyorlar. Falezlerin arkasında gece hâlâ kapkaranlık. Böylece az önce konuşan, bu kez saatine bakıyor ve daha on beş dakika var beyler, diyor. Güneşin doğuşunu beklemek üzere yeniden minibüse biniyorlar.

Christophe Alba, Johan Rocher ve o, Simon Limbres. Yorganlarını kaldırıp yataklarından çıkarlarken alarmları çalıyordu. Gece yarısından az önce mesajlaşarak buluşmaya karar vermişlerdi. Böyle yarı-gelgit havası senede iki-üç kez oluyordu. Düzenli dalgalar, hafif bir rüzgâr, bomboş bir sahil. Kotlarını ve montlarını üstlerine geçirip ağızlarına hiçbir şey atmadan dışarı fırladılar. Ne bir bardak süt, ne bir avuç mısır gevreği, ne bir lokma ekmek... Binanın

girişinde (Simon) ve bahçe kapısının önünde (Johan) her zaman dakik olan minibüslerini (Chris) beklediler. Annelerinin ısrarlarına rağmen hiçbir pazar öğleden önce uyanmayan ve salon kanepesinden kalkıp odalarındaki koltuğa oturmaktan başka bir şey bilmedikleri söylenen bu gençler sabahın altısında, sokakta, çözükle bağıcıkları ve kötü kokan nefesleriyle yerlerinde duramıyorlardı. Simon Limbres, sokak lambasının altında ağzından çıkan havanın dağılışını, ilk başta beyaz ve yoğun olan buharın yavaş yavaş seyrelip atmosferde kayboluşunu izledi ve çocukluğunda işaret ve orta parmağını dudaklarının önüne koyup derin bir nefes alarak büyük adam gibi üfleliğini hatırladı. İster *Trois Caballeros*, ister *Big Waves Hunters*, ister Chris, John ve Sky; halıç kıyısından çıkıp dünya çapında sörfçülere dönüşmeyi, bu uğurda kendilerini baştan yaratmayı akıllarına koymuş lise öğrencileri olarak bu isimleri lakap gibi değil de takma ad olarak görüyorlardı. Öyle ki gerçek isimlerini telaffuz etmek bile sanki düşmanca bir saldırıydı, buz gibi bir yağmurdu, zayıf dalgalardı, duvar gibi falezlerdi, hava kararırken boşalan sokaklardı, anne babaların azarlarıydı, okulun talepleri, ekilen kız arkadaşın şikâyetleriydi. O yüzden bir kez daha *van*'ı seçmişlerdi, sörfte karşı çıkamayan tek şeyi.

*

Hastanenin kalbindeki bu yoğun bakım ünitesi, hayata teğet geçen, derin komada ya da ölümleri ilan edilmiş olanlar gibi tam olarak ölüm ve hayat arasındaki bedenleri ağırlıyor. Sürüncemede kalma hissini hüküm sürdüğü koridorlar, odalar ve salonlar. Révol, günlük dünyanın tersine orada, hayatın devamlı ve sabit olduğu, günlerin ışıkların altında birbiri ardına eklendiği bu yerde, buranın oyuklarında çalışıyor. Dev bir mantonun kıvrımlarının, boşluklarının arasında çalışır gibi... Bu yüzden nöbetleri, pazarları ve geceleri seviyor. Öğrenciliğinden beri bu böyle. Révol'u ince uzun, genç bir stajyer olarak düşünelim, nöbet fikrini bile çekici buluyor, gerekli olma hissini, görevli olmayı, belirli ölçülerde herhangi bir tıbbi sürecin devamlılığını sağlamayı, uyanık olmayı ve bir şeyden sorumlu olmayı. Onların yoğunluklarını, kendi özel zamansallıklarını, yorgunluğun gizli bir uyarıcı gibi yavaş yavaş bedeninde yükselişini ve tüm bu erotik karmaşayı seviyor, titrek sessizliklerini, yarı aydınlık yarı karanlık mekânlarını –alacakaranlıkta yanıp sönen aletleri, mavimsi ekranları ya da La Tour'un bir tablosundaki, örneğin *Le Nouveau-né*'deki mum ışığına benzeyen masa lambalarını– ayrıca bu koruma halini, dışa kapalılığı, geçirmezliği, servisin kara deliğe fırlatılmış bir uzay gemisine ya da okyanusun en dibine, Mariana Çukuru'na kadar dalmış bir denizaltına benzeyen bu halini... Uzun zamandır Révol, o kuyudan varlığının çıplak bilincini çekiyor. Bu bir güç hissi ya da megaloman bir coşku değil, tam

tersi, davranışlarını ve kararlarını düzenleyen bir tür açık görüşlülük. Soğukkanlılık.

Servis toplantısı: Bilgi aktarımı. Nöbettekiler bir halka oluşturuyor, ayakta duruluyor, sırtları duvara yaslı, ellerinde kupalar. Önceki nöbeti yöneten klinik şefi otuzlarında, gürbüz, gür saçlı, kaslı... Öyle bitkin ki sanki yorgunluğu etrafa yayılıyor. Servisteki mevcut hastaların durumlarıyla ilgili detayları paylaşıyor, örneğin seksen yaşındaki adamın durumunda bir ilerleme yok, altmış günlük yoğun bakımın ardından hâlâ bilinci yerinde değil, iki ay önce aşırı dozdan gelen genç kızın nörolojik durumu ise kötüye gidiyor. Uzun uzun yeni gelen hastaları anlatıyor: Elli yedi yaşında evsiz bir kadın, sığınma evinde kriz geçirdikten sonra servise getirilmiş, ağır bir sirozu varmış ve hemodinamik durumu stabil değilmiş, kırklı yaşlarda bir adam akşam saatlerinde geçirdiği kalp krizinin ardından getirilmiş ve beyninde ödem varmış, koşucuymuş, La Hève burnunda deniz kenarında koşuyormuş, ayağında son moda koşu ayakkabıları, başında turuncu bir bant varmış. Estacade Café'nin olduğu yükseklikte yıkılmış, termik örtüye sarılı olarak getirildiğinde mosmor, terli ve yüzü çökükmüş. Onunla ilgili ne durumdayız? diye soruyor pencereye yaslanmış olan Révol nötr bir ses tonuyla. Bir hemşire söz alıyor ve nabzının, tansiyonunun ve vücut sıcaklığının normale döndüğünü, idrarın zayıf, damar yolunun açılmış olduğunu söylüyor. Révol kızı tanımıyor, hastanın kan tahlillerini soruyor, kız sonuçların

hazırladığını söylüyor. Révol saatine bakıyor, iyi, başlayabiliriz. Asistanlar dağılıyor.

Az önce konuşan hemşire odadan hemen çıkmıyor, Révol'u yakalıyor ve elini uzatıyor: Cordélia Owl, yeniyim, önceden cerrahideydim diyor. Révol başını sallıyor, tamam, hoş geldiniz – daha iyi baksa yüzündeki tuhaflığı görebilir. Gözleri yerli yerinde ama boynunda izler var, emme izleri diyebiliriz, dudakları boyalı olmadığı halde fazla kırmızı ve şişik, saçlarında düğümler, dizlerinde morluklar var, Révol yüzüne bakıverse belki kendi kendine bu gülümsemenin nereden geldiğini soracak. Hastaların gözlerine ya da ağızlarına bakmak için eğildiğinde, sondalarını takarken, yaşamsal değerlerini ölçerken, bakımlarını yaparken yüzünden gitmeyen bu Mona Lisa gülümsemesi... Ve belki o gece sevgilisiyle buluştuğunu tahmin edecek. Haftalardır sesi çıkmayan herifin aradığını, onunla bir randevu ayarladığını, süslenip püslendiğini, gözlerinin buğulu, saçlarının parlak olduğunu, arkadaşıca bir mesafede kalmaya kararlı olduğu halde iyi misin, seni yeniden gördüğüme sevindim, diye fısıldadığını, bedeninin bütünüyle duyduğu sıkıntıyı ve heyecanı, birlikte bir iki bira içtikten sonra ve konuşmaları hiçbir yere doğru gitmeyince sigara içmek için dışarı çıktığını, kendi kendine şimdi gitmeliyim, şimdi gitmeliyim, bu aptallık, dediğini, sonra adamın yanına geldiğini, geç kalamayacağım, geç yatmamalıyım dediğini ve aslında bunun bir aldatmaca olduğunu, çakmağını çıkarıp sigarasını yaktığını, kızın

ellerini birleştirip başını eğerek aleve uzandığını, buklele-
rinden birinin önüne düřtüęünü ve adamın onu mekanik
bir hareketle kulağının arkasına attığını, parmak uçlarıyla
şakaklarını okşadığını, bu mekanik hareketin, çok bayat
ve bilindik olduğu halde kıza boyun eędirdięini ve bam,
birkaç saniye sonra komşu verandada, yerde, karanlığın
içinde, kötü şarap kokularının arasında, çöp kutularına
karşı sevişmeye başladıklarını, pantolonlarını ve gömlek-
lerini sıyırıp tenlerinin daha soluk yerlerine doğru ilerle-
diklerini, kemerlerini çözdüklerini, aynı anda hem yanıp
hem donan bedenlerinin müthiř bir istek ve řiddetle iç içe
geçtięini tahmin edecekti. Evet, eęer Révol daha dikkatli
baksaydı Cordélia Owl'un tuhaf bir biçimde atak bir kız
olduğunu ve tamamen uykusuz geçen bir gecenin saba-
hında bile kendisinden daha formda olduğunu ve kesin-
likle ona güvenebileceęini anlardı.